

7/52199

CK. 19

19 Aralık 2014

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
Siyaset Planlama Genel M¼d¼rl¼Đ¼

Sayı : 66625779-026.20-2014/7179549
Konu : Yazılı Soru Önergesi/Sezgin
Tanrıkulu/52199

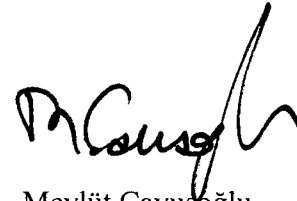
T¼RKİYE B¼Y¼K MİLETT MECLİSİ BAŐKANLIĐINA

İlgi:

- a) 02.10.2014 tarih ve 43452547-120.00-196823 sayılı yazıları.
b) BaŐbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel M¼d¼rl¼Đ¼'n¼n 31853594-610-2-8574-4081 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Sezgin Tanrıkulu'nun İlgi'de kayıtlı 7/52199 sayılı yazılı soru önergesinin yanıtı iliŐikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arzederim.

Mevlüt Çavuşoğlu
DıŐiŐleri Bakanı

Ek: 1

T.C
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
(66625779-026.20-2014/7179549 sayılı yazının ekidir)

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN SEZĐİN TANRIKULU'NUN YÖNELTTİĞİ
7/52199 SAYILI SORU ÖNERGESİNE YANIT

SORU:

- 1.Türkiye, Birleşmiş Milletler Sözleşmelerinin hangilerinin tarafı durumundadır? Bunların hangilerinin, ilgili maddelerine çekince konulmuştur?
- 2.Türkiye'nin imzalamadığı ve imzaladığı halde henüz TBMM'de onaylamadığı BM Sözleşmeleri hangileridir?
- 3.Türkiye'nin tarafı olduğu BM sözleşmelerinden hangilerinde, taraf ülkelere rapor hazırlayarak BM'ye sunma yükümlülüğü getirilmiştir? Bu kapsamda Türkiye en son ne zaman, hangi sözleşmelerin gereği olarak rapor hazırlamış ve BM'ye sunmuştur?
- 4.Bu raporları devletin hangi kurum ya da kurumları hazırlamaktadır? Bu raporların hazırlanmasında Sivil Toplum Örgütlerinden görüş alınmakta mıdır?
- 5.Taraf olduğumuz BM Sözleşmeleri içinde İnsan Haklarıyla ilgili olanların gereği olarak hazırlanan raporlar, TBMM İnsan Hakları Komisyonu'na sunulmakta mıdır? Sunulmakta ise, en son ne zaman, hangi rapor komisyona sunulmuştur? Sunulmuyorsa, sebebi nedir?
- 6.Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Türkiye aleyhinde verdiği kararlardan kaç tanesi şu anda Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından izlemeye alınmış durumdadır?
- 7.Bu kararlardaki hak ihlalleri, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin hangi maddelerine ilişkindir?
- 8.Bu hak ihlalleri Türkiye'deki hangi mevzuattan veya uygulamadan kaynaklanmıştır?
- 9.Türkiye'de bu kararların gereğini yerine getirmek için herhangi bir çalışma yapılmakta mıdır? Yapılıyorsa, bu çalışmalar nelerdir?

YANIT:

Tarafı olduğumuz 83 BM Sözleşmesi bulunmakta olup, bu Sözleşmelerin belli başlıları arasında, Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi, İşkence ve Diğer Zalimane, Gayri İnsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme, Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi, Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme, Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme ve Çocuk Hakları Sözleşmesi, Soykırımın Engellenmesi ve Cezalandırılmasına İlişkin Sözleşme, Konsolosluk ve Diplomatik İlişkiler Hakkında Viyana Sözleşmeleri sayılabilmektedir.

Tarafı olduğumuz tüm Birleşmiş Milletler Anlaşmalarına müteallik bilgiye (<https://treaties.un.org/pages/TreatyParticipantSearch.aspx?tab=UN>) linkinden ulaşılması mümkündür. Bahsekonu Sözleşmelerden Uzaya Fırlatılan Cisimlerin Tescili Sözleşmesi, Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi, İşkence ve Diğer Zalimane, Gayri İnsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme, Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi, Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme ve Çocuk Hakları Sözleşmelerine ilişkin çekince ve beyanlarımız bulunmaktadır. Tüm BM

T.C
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
(66625779-026.20-2014/7179549 sayılı yazının ekidir)

Anlaşmalarına ilişkin çekince ve beyanlarımız ise bahsekonu linkte bulunan AnlaŐmaların "Chapter Number/Bölüm Numarası" kısmından görüntülenebilmektedir.

Tarafı olmadığımız BM Sözleşmelerine ilişkin olarak, BM 2014 yılı Sözleşme Etkinliği kapsamında BM Yazmanlığı tarafından ülkemize iletilen listede kayıtlı bulunan ve tarafı olmadığımız BM Sözleşmelerine ilişkin bilgi ekte sunulmaktadır. Tarafı olmadığımız tüm BM Anlaşmalarına ilişkin bilgi ise mevcut bulunan tüm BM AnlaŐmalarının listelendiği <https://treaties.un.org/pages/ParticipationStatus.aspx> linkinde bulunmaktadır.

Öte yandan, insan haklarının korunması ve geliştirilmesi Türkiye'nin öncelikli siyasi hedefleri arasında yer almaktadır. Bu doğrultuda ülkemiz özellikle son yıllarda, demokrasinin ve hukukun üstünlüğünün güçlendirilmesi ile temel hak ve özgürlüklere saygının tam olarak sağlanması amacıyla kapsamlı bir reform sürecinden geçmektedir.

Vatandaşlarımızın insan hakları alanındaki istek ve beklentilerinin temel yönlendirici rol oynadığı reformlarda, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) hükümleri, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) içtihatları ile üyesi olduğumuz uluslararası kuruluşların gözlem ve raporları uygun şekilde dikkate alınmaktadır.

Bu çerçevede Birleşmiş Milletler (BM) insan hakları mekanizmalarıyla işbirliğimiz özel önem taşımaktadır.

Bu kapsamda olmak üzere, ülkemiz gerek insan hakları alanında faaliyette bulunan başlıca BM kuruluşu olan İnsan Hakları Konseyi ve Konseyin ilgili mekanizmalarıyla, gerek BM bünyesindeki temel hak ve özgürlüklere ilişkin uluslararası Sözleşmelerin taraf devletlerce uygulanmasının izlenmesine yönelik Sözleşme Komiteleriyle ve gerekse BM özel süreçleri olarak bilinen ---özel raportörler, özel temsilciler, çalışma grupları--- sözleşme dışı mekanizmalarıyla yakın işbirliği sürdürmektedir. Türkiye, BM Sözleşme dışı özel süreçlerine açık davette bulunan 109 BM üyesi arasında yer almaktadır.

Ülkemiz temel hak ve özgürlüklere ilişkin sekiz BM Sözleşmesine taraftır. Bunlar;

- Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme (ICCPR),
- Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme (ICESR),
- Kadınlara KarŐ Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW),
- İŞkence ve Diğer Zalimane, Gayri İnsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya KarŐ Sözleşme (CAT),
- Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (ICERD),
- Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme (CRPD),
- Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme (ICMW),
- Çocuk Hakları Sözleşmesi (CRC)'dir.

Türkiye bu Sözleşmelerin bir çoğunun ek Protokollerine de taraf olup, halihazırda TBMM Genel Kurulu gündeminde bulunan BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Bireysel Başvuru Protokolü ile BM Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'ye Ek İhtiyari Protokol'ün onaylanmalarının uygun bulunmasına ilişkin kanun taslaklarının öncelikli olarak kabulü Yüce Meclisimizin takdirinde olup, süreç Bakanlığımızca da önemle ve yakından takip edilmektedir.

T.C
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
(66625779-026.20-2014/7179549 sayılı yazının ekidir)

Ülkemiz insan hakları alanında taraf olduğu BM Sözlöşmelerine dönemsel ülke raporlarını Sözlöşmelerin denetim organı olarak faaliyet gösteren ilgili Sözlöşme Komitelerine zamanında sunan ender sayıdaki BM ülkeleri arasında yer almaktadır. Ülke raporlarımız, Sözlöşmelerin alanı ve konusu kapsamında, ya ilgili kurumlarımızdan alınan katkılarla Bakanlığımızın koordinasyonunda (ICCPR, ICESR, ICERD, CAT bakımından), ya da ilgili Bakanlıklar tarafından (Kadın, Çocuk, Engelli ve Göçmen İşçilerin Hakları ile ilgili Sözlöşmeler bakımından Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı başta olmak üzere diğer ilgili Bakanlıklar) hazırlanmaktadır.

Sözlöşme Komitelerine sunulan ülke raporlarımızın hazırlık çalışmalarında TBMM İnsan Hakları Komisyonu'nun değerli katkıları alınmakta, sivil toplum temsilcileriyle çeşitli vesilelerle gerçekleştirilen temaslarda ortaya konulan görüşlerden istifade edilmektedir. Son olarak, 2013 yılı içinde Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Komitesi'ne (CERD), içinde bulunduğumuz yılda da İşkenceye Karşı Komite'ye (CAT) ve Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Komitesi'ne (CEDAW) dönemsel ülke raporlarımız iletilmiştir.

Viyana Anlaşmalar Hukuku Sözlöşmesi çerçevesinde, uluslararası sözlöşmelerin cevaz vermesi ve sözlöşmenin amacı ve ruhuna aykırı olmaması halinde, taraf olacakları uluslararası belgelere çekince getirme imkanı bulunmaktadır. Bu doğrultuda ülkemiz de tarafı olduğu uluslararası belgelere, ulusal çıkarlarımızın gerektirmesi halinde çekince koyma, beyan yapma imkanına sahiptir. Ülkeler uluslararası belgelere getirdikleri çekincelerini zaman içerisinde gözden geçirmeyi de takdir edebilirler. Nitekim, ülkemiz BM Kadınlara Karşı Her Türölü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözlöşmesi'ne (CEDAW) taraf olurken getirdiği bazı çekincelerini zaman içerisinde gözden geçirerek kaldırmıştır.

Diğer taraftan, ülkemizin 1990 yılından bu yana zorunlu yargı yetkisini tanımış olduğu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Avrupa İnsan Hakları Sözlöşmesi'nin (AİHS) yargısal denetim organı olduğu cihetle, kararlarında AİHS ve Ek Protokolleri kapsamında içtihat oluşturmaktadır. Bir başka deyişle, AİHM, kararlarında, ulusal düzeyde alınacak önlemlere doğrudan işaret etmeyip, kararlar çerçevesinde alınması öngörülebilecek önlemler üye ülkelerin takdirine bırakılmaktadır. AİHS'in AİHM kararlarının bağlayıcılığı ve uygulanmasını düzenleyen 46. maddesi tahtında, AİHM tarafından verilen ve kesinleşen bütün kararların icra süreci Avrupa Konseyi (AK) Bakanlar Komitesi tarafından izlenmektedir.

Bakanlığımız ile Adalet Bakanlığı arasında imzalanan ve 1 Mart 2012 tarihinde yürürlüğe giren "Adalet ve Dışışleri Bakanlıkları Arasında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Önündeki Savunmalar ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının İcrasına İlişkin İşbirliği Protokolü" çerçevesinde, ulusal hukuku ilgilendiren kararların icra süreci ve ilgili çalışmalar Adalet Bakanlığımızın uhdesinde ve koordinasyonunda yürütölmektedir.

Bu bağlamda, kurucu üyesi olduğumuz Avrupa Konseyi'nin demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğü ilkeleri temelindeki ortak değerlerin daha da güçlendirilmesi yönündeki reform çalışmalarımız kararlılıkla sürdürölmektedir.